

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

Intervius de « FOC NOU »

El Dr Humbert Torres

ens exposa el seu pensament sobre l'esdevenidor immediat de Catalunya.

EDITORIAL

BAGATGES IDEOLOGICS

TRADUIM de la premsa de dissabte passat, 28 d'Octubre : « En les seves emissions d'ahir de les 9'30, 1'45 i 2'45, radio-Londres emeté la següent informació d'un portaveu oficial del Govern alemany en la seva emissió especial per a Espanya :

« Segons sembla, en determinats cercles espanyols s'adopten actituds contraries als interessos del poble espanyol, l'esdevenidor del qual depèn exclusivament d'una victòria alemanya. La guerra actual és una guerra d'idees de la que la guerra espanyola és el començament i l'assaig general de l'actual conflicte. La derrota d'Alemanya faria perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista.

« Això no és simple propaganda sino un fet polític concret. Franco i Falange se sostenen en el poder gracies al suport que des del primer moment li prestaren Alemanya i Italia, i gracies al que Alemanya no ha deixat de prestar-li.

« Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. L'ur posicio és com la del que pretengués canviar-se d'un tren a l'altre sense perdre el seu bagatge ideologic. »

La noticia és realment important i el qualificatiu de sensacional que li dona el diari del qual la traduíem és plenament justificat. Per què? Tractarem d'explicar-ho.

Aquest advertiment d'Alemanya a Espanya ens arriba a nosaltres i, per tant a Espanya, per dos conductes : Radio Londres i Radio Berlin. Que vol dir això? Que si Radio Berlin tenia per eficaç el seu advertiment, creia també Radio Londres que ho era per a la política de's Aliats. Qui tenia raó? Examinem el que diu, punt per punt.

a) « Determinats cercles espanyols adopten actituds contraries als interessos del poble espanyol, l'esdevenidor del qual depèn exclusivament d'una victòria alemanya. » Reduint la frase al seu sentit més estricte, trobem que « determinats cercles espanyols adopten actituds contraries als interessos d'Alemanya ». Qui són aquests determinats cercles?

b) « La guerra actual és una guerra d'idees, de la qual la guerra espanyola fou el començament i l'assaig general de l'actual conflicte. » Aquesta proposicio es pot subdividir en dues : 1 : « La guerra actual és una guerra d'idees ; en efecte, la idea de democracia contra la idea de dictadura. 2 : « La guerra espanyola fou el començament i l'assaig general de l'actual conflicte ». Es a dir, que la guerra espanyola fou una guerra d'idees. Quines idees? Dictadura contra democracia. Qui hi havia del costat de la dictadura, qui el costat de la democracia tothom ho recorda : de la banda de la dictadura, els falangistes, els requetès, els monàrquics, els cedistes, el clergat clerical, els militars militaristes ; del costat de la democracia : els republicans, els socialistes, els comunistes, els anarquistes, els catalanistes, els nacionalistes bascos, els gal·leguistes, el valencianistes, les organitzacions obreres, el clergat liberal i els militars lleials a la Constitucio.

c) « La derrota d'Alemanya faria perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista. » Els alemanys han de dir encara « faria perdre », els anglesos poden dir ja « fara perdre ».

Aleshores la frase queda redactada : « La derrota d'Alemanya fara perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista. » Pero, quina és aquesta Espanya falangista? L'Espanya sotmesa al partit de Falange. Falange Espanola Tradicionalista i de las J. O. N. S., si us plau.

d) « Això no és simple propaganda sino un fet polític concret: Franco i Falange (Espanola Tradicionalista i de las J. O. N. S. si us plau) se sostenen en el poder gracies al suport que des del primer moment li prestaren Alemanya i Italia, i gracies al que Alemanya no ha deixat mai de prestar-li. » Aquest paragraf, sense canviar-ne un mot, podria fer-se'l seu la radio anglesa o qualsevol radio aliada.

e) I vé l'advertiment, que també podria dur una signatura anglesa, nordamericana o russa : « Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. L'ur posicio és com la del que pretengués canviar d'un tren a l'altre sense perdre el seu bagatge ideologic. » Quins són els cercles polítics que s'equivoquen? Els que suposen realitzable una política oportunista, és a dir, els que veient la derrota alemanya segura voldrien canviar de tren. Pero aquesta política oportunista « no és realitzable » encara que e's cercles polítics al·ludits la suposin tal. Ara bé, quina sancio pot aplicar-los Alemanya? Cap més, ho diu el text que comentem, que la perduda de l'ur bagatge ideologic. Pero, és que Franco i els falangistes estrictes (per no dir purs) han dit mai que pensessin canviar de tren ni abandonar l'ur bagatge ideologic? Aleshores a qui va dirigit l'advertiment d'una Alemanya derrotada, ineficaç per tant, repetit tres cops en vint i quatre hores per una Anglaterra victoriosa sino als que, com les rates, voldrien abandonar el vaixell que s'enfonsa, els que, quan Alemanya era forta, al costat de Franco i e's falangistes apunyalaven la República i sembraven de sel Catalunya i ara apunyalarien Franco i més tard el que fos, perquè pensen, com Maquiavel, que un canvi deixa sempre una pedra d'espera per a edificar-ne un altre?

« Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. » Ho ha dit radio-Londres tres cops en un dia. Perquè Alemanya és vençuda, el vaixell de Franco s'enfonsa amb tots, absolutament amb tots els seus passatgers!

Home de ciencia i polític, el Dr. Humbert Torres, lleidatà il·lustre i Diputat al Parlament de Catalunya, ha portat a Montpeller una vida de treball i d'estudi, que la generosa i altruista hospitalitat dels medis universitaris montpellerenys han fet més eficaç i més fecunda.

Pero, el Dr. Humbert Torres, de vella soca republicana, un dels fundadors i dels artífexs d'aquella gloriosa Joventut Republicana, de Lleida, es un home de clara visio política, les opinions del qual en aquests moments, poden ésser precioses.

« La hem demanat com veia el futur immediat de Catalunya; i com enfocava la caiguda del règim franquista. El Dr. Torres ens contesta sense pensar-s'hi ni un segon :

« Restablint la constitucio del 1931. Per tant, República democràtica i autonomies, ben entés pero, que l'acceptacio pels catalans, del sistema juridic creat per la Constitucio, en el qual va indiscutiblement comprés l'Estatut, no implica la renúncia a mes amplies llibertats a demanar, quan les Nacions aliades victorioses, estableixin les normes per a la reorganitzacio d'Europa. »

I per quins procediments — preguntem al Dr. Torres, — veieu viable l'adveniment republicà democràtic i autonomic?

« Unicament pels de dret i de justicia que son els que en definitiva prevoldran, amb tanta major eficaçia, com l'actitud dels que son a l'exili: inspiri confiança. No crec, sincera-

Ara el Dr. Humbert Torres, ens diu unes paraules que, insisteix amablement a que siguin publicades, pero que fereixen la nostra modestia professional i la nostra condicio de col·laboradors de FOC NOU. Heu's-les aci.

« Deixeu que us digui, que el periodie és ben fet i interessant, com era d'esperar, de les condicions de les persones que el redacten. Ja no cal dir, que li desitjo una llarga i prospera vida. Perdoneu! No massa llarga pero, puix que espero que aviat pugui plegar, o bé apareixer a la Rambla. »

Amb una mica de rubor a les galtes, la mirada baixa i el posat tímid que ens escau, hem donat les gracies al Dr. Humbert Torres, tot desitjant tan com ell, que sigui en aquesta hora tan bon profeta, com democrata, repúblic, i patriota català.

Domènec de BELLMUNT.

NOVES TRISTES ENS ARRIBEN DE MEXIC

JOAN LLUHI I VALLESCA HA MORT

La nova ens arriba quan el nostre present ja està en premsa. Heu's la aci amb tota la seva tràgica cruïssa, Joan Lluhi i Vallesca és mort.

La incommunicacio amb que ens trobem amb America es ha privat de conèixer-la abans. En Lluhi va morir a Mexic ara fa dos mesos, després d'una delicada operacio quirúrgica a l'estomac.

El seu nom ve a afegir-se a la trista llista de catalans morts a America : Pere Coromines, Jaume Serra Hunter, Jaume Aguadé...

En Lluhi ja feia temps que sofria de l'estomac. Durant la seva estada al Consolat de Tolosa on deixà un grat record, passà moments de gravetat, seriosa. En embarcar, el seu estat de salut oferia ja inquietuda. Pero la seva joventut, le seves ganes de curar-se i de viure, li donaven optimisme i esperances de guariment en un altre clima.

Catalunya perd amb en Lluhi un element de valua i l'Esquerra una de les seves figures mes rellevants. Foc Nou fa públic el seu condol mes sincer a la vidua Lluhi i als quatre fillets que deixa.

En un altre número parlarem amb mes extensio de la figura poètica de Joan Lluhi Vallesca.

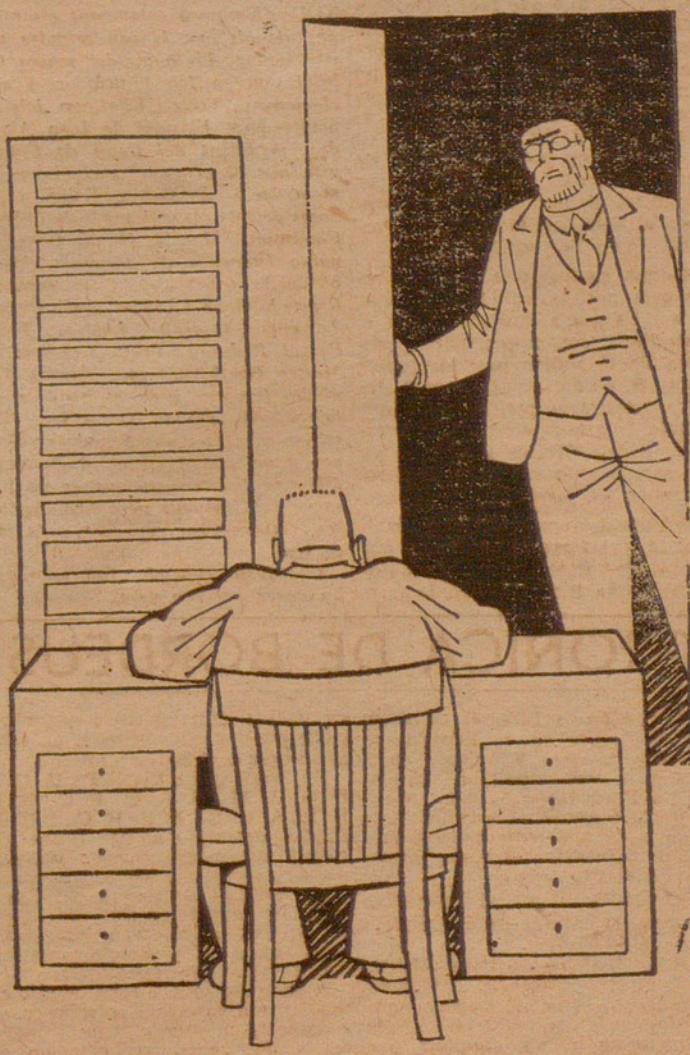
HA MORT L'ESPOSA DEL POETA VENTURA GASSOL

A últims d'agost morí també a Mexic, després d'una curta malaltia, la senyora Esperança Gassol, esposa de l'il·lustre poeta català i conseller de Cultura de la Generalitat, Ventura Gassol.

Separada del seu marit per haver estat negada a aquest darrer la sortida de França, la senyora Gassol havia embarcat cap a Mexic amb els seus dos fills, confiada que en Gassol podria unir-se ben aviat amb ella.

Pero e's embarcaments foren suspesos per mor de la guerra sense que en Gassol pogues sortir. La seva esposa doncs, ha mort lluny de la Patria i lluny del seu espos.

Adrecem des d'aci el nostre condol mes sentit a l'il·lustre amic Ventura Gassol.

RESTRICCIONS

— No ha vingut En Soldevila?
— No, senyor; només ha vingut En Vila.

Els partits i Catalunya

Que fa el P. S. U. C.

per JOAN ALVAREZ de LARA

En els nostres articles precedents hem fet un esbós de la posició actual dels dos partits republicans i catalanistes.

Avui volem parlar-vos d'aquest Partit marxista, que havia començat a desenvolupar-se amb tanta embranzida a casa nostra, en el curs de la guerra.

Tothom sap que la base de formació del P.S.U.C. fou a l'Unió Socialista de Catalunya, petit grup dirigit per homes intel·ligents i que possien un concepte elevat de la política. Recordem la definició que en feia aquell català il·lustre que es digué Rafael Campalans, quan afirmava « Política és Pedagogia ». El P.S.U.C. aplicà, a més de la Unió Socialista, el Partit Comunista de Catalunya, l'Estat Català Proletari i certs elements del Bloc Obrer i Camperol, i quan aquest conjunt s'adhiri a la Tercera Internacional, hom pogué tómer que la seva significació no seria catalanista i la seva posició de total independència en relació amb els Partits espanyols d'andòloga ideologia, no en resultés mediatitzada.

Ben aviat, però, aquestes recomences desaparegueren i hom recorda amb satisfacció, quan Joan Comorera obtingué del Komintern el reconeixement de la Seccio Catalana.

Aquest reconeixement de la personalitat de Catalunya, contribuï en gran manera a que s'incorporessin al marxisme actiu molts nuclis fins aleshores indecisos. I el leninisme fou catalanista a casa nostra.

I una vegada més restà confirmat que a Catalunya tota activitat política que vulgut tenir una intervenció seriosa en l'orientació de l'opinió pública, deu fer-se per mitjà d'organitzacions genuïnament catalanes.

Tot el que sigui apartar-se d'aquest principi no pot ésser profitós per a la nostra terra.

Que fa el P.S.U.C. actualment?

Hem cercat endebades un full o una declaració pública, que ens servis per a informar als nostres lectors, dins d'aquell esperit objectiu i equíproc que ens hem proposat.

Ens asseguraren, però, que es imminet l'arribada a França de Joan Comorera i esperem que aleshores coneixerem la posició política actual d'aquest Partit, que és un dels mitjans de la política catalana a qui pot escarar una responsabilitat important en el Govern de la Generalitat.

REFLEXIONS d'un Catalanista

LES COSES PEL SEU NOM

per Eugeni XAMMAR

Que ningú no s'ofengui. Que ningú no s'ho prengui de biaix. Que no s'ho agiti ningú pel cantó que crema. Es tracta d'una cosa molt senzilla i de res més. Es tracta de dir les coses pel seu nom.

Un diari de Tolosa, no se quin, en donar compte de la representació de Terra Baixa que es preparava a Perpinyà, va anunciar la dita representació com una festa franco-espanyola. Errada manifesta. Es tracta de dir les coses pel seu nom. La representació de Terra Baixa, ja celebrada a Perpinyà sota el patronatge del Casal de Catalunya, na ha estat una festa franco-espanyola.

Ha estat una festa catalana a benefici del Centre d'Ajuda als presoners de guerra perpinyanencs. Perquè com que els catalans volèm ésser agraiats i, quan convé sabem ésser senyors, tot el profit material de la primera festa que ell patrocinava, el Casal Català ha volgut deixar-lo a una obra de solidaritat nacional i social francesa. Un petit gest de gratitud per la gran hospitalitat que rebem. Un petit gest. Però qui fa el que pot no està obligat a més.

Un petit gest que s'inscriu a la crònica d'una gran tradició. El pensament generós dels organitzadors de la festa catalana de Perpinyà, es fill del mateix sentiment que ara la trenta anys va portar milers de catalans a deixar la vida damunt de la terra francesa, quan França va comensar la seva guerra santa contra Alemanya. Del mateix sentiment que ara fa tres mesos va portar alguns catalans a prendre les armes per ajudar a treure els alemanys de França. I ara que els alemanys ja son fora, hi ha a França catalans que es troben amb una arma als dits que els fa més nosa que servei i que la voldrien deixar i no saben com fer-ho.

No ditaguem. Es tracta de dir les coses pel seu nom. La Aliança Catalana de Perpinyà, per exemple, organitza ara un festival artístic franco-espanyol. És una idea exquisida i que portarà cua. Si no vol quedar malament, la Union Nacional Espanola organitzarà un festival franco-català.

Els francesos, que tenen la cortesia a la massa de la sang i no es voldran quedar endarrerats, organitzaran tan aviat com puguin, n'estic segur, una sortida catalano-espanyola. I el gran pinçot serà quan els americans arribaran a Perpinyà i per posar tothom d'acord muntaran una gran revista franco-hispano-catalana. Però això com deia la meua avia, nosaltres no ho veurem.

El fet Diferencial

per Josep TORRENTS

En aquest mateix número de FOC NOU, dos homes d'una procedència ben diferent, però gosaríem a dir d'una idèntica formació espiritual, coincideixen d'una manera ben indirecte i ben insospitada per cert, en una mateixa apreciació.

Un francès, el Rector de la Universitat de Tolosa Sr. Dottin, demana que es dongui a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, que mai podran ésser representades per aquella visió de « pandereta » malauradament popularitzada per « Carmen ».

Un catalanista, Eugeni Xammar, eleva la seva protesta contra el fet de que es dongui el nom de festa franco-espanyola, a una representació de « Terra Baixa ».

Voieu res de més clar i de més concret? Evidentment, ni la visió de l'Espanya de « pandereta », podrà representar mai la personalitat i l'ànima de Catalunya, ni una representació de « Terra Baixa » serà mai una festa espanyola, per molt que es dissimuli sota un nom pompos i en circumstàncies d'eufòria. A cadascú el que sigui seu.

condicions de primificar les roses, ens fa passar a tots per un mateix sedaç. I això no pot ésser de cap de les maneres.

Admetem molt bé i trobem que tenen tota la raó, els espanyols de bon gust que diguin que la « tierra parda » de Castella, no podrà veure's mai representada per la nostra « Terra Baixa ». La raó els sobra. Però aquesta mateixa raó la volèm també per a nosaltres. El fet diferencial existeix. En els idiomes, en les costums, en el treball, en la literatura, adhuc en la religió, — enyorat Pare Miquel d'Espulgues — la Moreneta i la Macarena no s'assemblen en res. Doncs si existeix aquest fet diferencial, si en això tal convenim tots, marquem-lo bé d'una vegada, precisem-lo en totes les seves línies i després, totes les portes ens seran obertes. I que no s'esveri ningú; donar a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, no significa desmembrament ni minimització, si no valorar i donar relleu, al magnífic conjunt de les terres d'Ibèria.

Aquella veia guineu que es deia — que és deu dir encara — Alexandre Lerroux, va proclamar una vegada, en plenes Corts d'Espanya, el fet diferencial. Sabia molt bé que l'esperit del Paralel i de la Rambla, era una cosa diferent. Per aquesta declaració, li hauríem guardat sempre una simplicitat tendre, si no fos que després s'ho va jugar tot d'un cop i a la carta mes alta.

Que quedi doncs ben precisat. Ells son ells, i nosaltres som nosaltres. « Carmen » i Moreneta no s'assemblen en res. Aquest matrimoni seria il·lògic, absurd, i mai ningú podrà realitzar-lo.

Nosaltres estimarem adhuc la Giraldita, sempre que ens deixin ben tranquils amb Santa Maria del Mar allà on es troba.

Heu's-aci el fet diferencial net, precís, clar, expressat el mateix dia per dos homes que s'ignoren: un francès d'una elevadíssima formació espiritual; un catalanista de raça, i publicades a la mateixa hora per un periòdic ben « raçat ». FOC NOU, que aspira des del primer moment a ésser un portaveu del catalanisme insubornable, pot ésser ben content d'aquesta coincidència.

No agrairé mai prou al Sr. Dottin, el fet de que hagi volgut precisar i delimitar, el fet diferencial. Tots els catalans que han viatjat per l'estranger, s'han sentit avergonyits mes d'una vegada al veure que al Cinema, al Teatre i també al llibre, s'hi porta la clàssica i tristíssima espanyolada, — bandejada també per tots els espanyols de bon gust — i al comprovar que el públic senzill, que no està mai en condi-

Al comitè França-Aliats ha tingut un recepció en honor dels universitaris espanyols exiliats.

El Rector de l'Universitat de Tolosa, senyor Dottin, obri els parlaments saludant els assistents en nom del Comitè esmentat. Va glossar les persecucions que els nostres han sofert de la part dels alemanys i dels seus locals de Vichy. Va demanar que es dongui a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques que mai no poden ésser representades per aquella visió de « pandereta », malauradament popularitzada per « Carmen ». Els elements que actualment tenen esclavitzada la península Ibèrica, res no han fet, perquè la veritable intel·lectualitat espanyola es doni a conèixer, i amb aquest motiu conta diverses anècdotes sobre l'ensenyament de l'espanyol a les universitats franceses, i la tramesa de lectors franquistes per tal de fer una propaganda exclusivament política pro-tazi, ben l'uny dels interessos de la veritable Espanya que és la de la República Espanyola.

A continuació el Doctor Camille Soula, professor de la Facultat de Medicina, que fou president del Comitè d'Ajuda als intel·lectuals refugiats, va prendre la paraula per recordar els absents i els que han mort a l'exili. El seu parlament, plé d'intensa emoció, va ésser cios amb els seus millors mots per al recobriment de la República, que es el recobriment de la llibertat, i feu també l'elogi de les forces espanyoles que han contribuït a l'alliberació de França.

En nom dels assistents va respondre el Dr. Jesús M. Bellido. Al seu torn va començar per recordar els professors de l'Universitat de Tolosa i de l'Institut Catòlic deportats a Alemanya. Va retre un sentit record al professor italià Silvio Trentin, degà dels refugiats polítics de Tolosa, la filla del qual s'ha casat amb un català que ha contribuït a l'alliberament de França. Va votar per a poder rebre ben aviat a tots els reunits a Barcelona, lliure ja del

« Què era la « Division Azul » »

Reialtem de « El Hogar Espanol » de París, del 6 de Juny del 1942.

EL RELEVO DE LA DIVISION AZUL

Los voluntarios de la Division Azul de regreso de Rusia, fueron objeto, como anunciamos en nuestro numero anterior, de una imponente manifestacion en Madrid. Todos los relevados lo han sido por tener mas de treinta y cinco años o menos de diez y nueve, ser padres de familia o haber perdido en el frente del Este.

La expedición de relevo compuesta de 1.300 voluntarios, salió el 25 de San Sebastian.

La manda el Teniente Coronel Jefe de la Escuela de Educacion Fisica de Toledo, señor Villalba.

Si eran tan voluntarios, porque calla rellevarlos? Es de mes de 35 anys arribaren a aquesta edat combatent; però, i els de menys de dinou, com s'ho feren per tornar enrera? En quant als que tot combatent a Rússia es trobaren ésser pares de família, si feia més d'un any que hi eren, no se sap si planyer-los o felicitar-los. Ara, pel que fa a « haber perdido en el frente del Este » això sí que ho creiem. Per aquesta causa s'ha retirat tot l'exèrcit alemany.

I no hem d'oblidar sobretot que la tramesa, la retirada i el relleu de tots aquests voluntaris, com de tantes altres coses, es obra de Franco i Falange, que precisament es troba anomenar-se « Falange Espanola Tradicionalista i de las J. C. N. S. » en la qual com en el Govern del Caudillo s'hi agrupen sota un comú denominador i una « unitat de destino », com diuen ells, falangistes, requetés i monàquics de totes menes.

Al comitè França-Aliats ha tingut un recepció en honor dels universitaris espanyols exiliats.

El Rector de l'Universitat de Tolosa, senyor Dottin, obri els parlaments saludant els assistents en nom del Comitè esmentat. Va glossar les persecucions que els nostres han sofert de la part dels alemanys i dels seus locals de Vichy. Va demanar que es dongui a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques que mai no poden ésser representades per aquella visió de « pandereta », malauradament popularitzada per « Carmen ». Els elements que actualment tenen esclavitzada la península Ibèrica, res no han fet, perquè la veritable intel·lectualitat espanyola es doni a conèixer, i amb aquest motiu conta diverses anècdotes sobre l'ensenyament de l'espanyol a les universitats franceses, i la tramesa de lectors franquistes per tal de fer una propaganda exclusivament política pro-tazi, ben l'uny dels interessos de la veritable Espanya que és la de la República Espanyola.

A continuació el Doctor Camille Soula, professor de la Facultat de Medicina, que fou president del Comitè d'Ajuda als intel·lectuals refugiats, va prendre la paraula per recordar els absents i els que han mort a l'exili. El seu parlament, plé d'intensa emoció, va ésser cios amb els seus millors mots per al recobriment de la República, que es el recobriment de la llibertat, i feu també l'elogi de les forces espanyoles que han contribuït a l'alliberació de França.

En nom dels assistents va respondre el Dr. Jesús M. Bellido. Al seu torn va començar per recordar els professors de l'Universitat de Tolosa i de l'Institut Catòlic deportats a Alemanya. Va retre un sentit record al professor italià Silvio Trentin, degà dels refugiats polítics de Tolosa, la filla del qual s'ha casat amb un català que ha contribuït a l'alliberament de França. Va votar per a poder rebre ben aviat a tots els reunits a Barcelona, lliure ja del

El Plé del Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya es reuneix a Montpeller

A la ciutat de Montpeller, el dia 28 d'Octubre de l'any 1944, convocats pel Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Senyor Josep Terradellas, s'han reunit els Srs. Joan Sauret, membre del Directori, Miquel Guinart, Leopold Moran, Josep Delmas i Jaume Castello, del plé del mateix; i dels membres del Consell Assessor Srs. Antoni Rovira i Virgili, Martí Barrera, Ramon Nogué i Bizet, Humbert Torres, J. Puig Pujades, Laureà Dalmau, Hilari Salvador, Joan Rodríguez, i els Presidents dels Comitès Departamentals, Srs. Francesc de P. Jené, Joan Alvarez de Lara, J. Benet Pinyana i Joan Prats.

La ciutat de Montpeller, el dia 28 d'Octubre de l'any 1944, convocats pel Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Senyor Josep Terradellas, s'han reunit els Srs. Joan Sauret, membre del Directori, Miquel Guinart, Leopold Moran, Josep Delmas i Jaume Castello, del plé del mateix; i dels membres del Consell Assessor Srs. Antoni Rovira i Virgili, Martí Barrera, Ramon Nogué i Bizet, Humbert Torres, J. Puig Pujades, Laureà Dalmau, Hilari Salvador, Joan Rodríguez, i els Presidents dels Comitès Departamentals, Srs. Francesc de P. Jené, Joan Alvarez de Lara, J. Benet Pinyana i Joan Prats.

El Senyor Josep Terradellas, fa una extensa i documentada informació sobre l'actuació del Partit des de l'entrada a França fins avui, tant en l'ordre polític, com de la gestió de tot el que fa referència als problemes plantejats per l'exili. Es promou un llarg canvi d'impressions sobre la mateixa, en la qual interveuen els Srs. Hilari Salvador, Miquel Guinart, Martí Barrera, Jaume Castello, Francesc P. Jené i Ramon Nogué i Bizet. A proposta d'aquest darrer s'aprova per unanimitat l'informe presentat per el Sr. Terradellas.

El Secretari General del Partit explica detalladament les reaccions mantingudes amb els membres del Directori Srs. Carles Pi i Sunyer a Londres, Miquel Santalo i Josep Andreu a Mèxic. Els reunits es donen per assabentats i acorden enviar una cordial salutació amb el prec que la facin extensiva a tots els amics del Partit.

El Sr. Joan Sauret, membre del Directori, dona compte de les relacions mantingudes amb el Partit Nacionalista Basc, i amb els Partits i Organitzacions Sindicals antifeixistes en l'època de la clandestinitat, com també de la reunió efectuada darrerament amb els delegats bascos i en el curs de la qual s'analtzen d'ingudament els problemes polítics que afecten els nostres pobles.

Després de la situació política internacional i les conseqüències que d'ella se'n deriven, es promou un debat general en el qual interveuen els Srs. Humbert Torres, Nogué i Bizet, Sauret, Rovira i Virgili, Terradellas, Alvarez de Lara, Moran, per tal de fixar la posició de l'Esquerra Republicana de Catalunya en l'ordre polític, economic i social. Com a resultat del mateix es prenen els següents acords:

1. Esquerra Republicana de Catalunya, declara que continuara treballant amb totes les seves forces, per a propiciar la caiguda del règim feixista del general Franco.

2. Propugna per al restabliment de la legalitat republicana, establerta per la Constitució de la República

3. Per a realitzar aquests acords Esquerra Republicana, creu necessari i així procurarà fer-ho, el que tots els sectors polítics i sindicals catalans antifeixistes s'apleguin per a constituir una veritable unitat Nacional Catalana. Aquesta deura ésser representada i convinguda per els organismes directius dels partits i organitzacions, tots els quals mantindran però la seva pròpia personalitat.

4. Atesa la realitat que es deriva de la convivència en l'exili entre els militants dels diferents sectors antifeixistes espanyols, s'autoritza els nostres militants a relacionar-se col·lectivament amb ells, en un ordre local per tot allò que faci referència a l'ajut i a actes que signifiquin una demostració de cordialitat republicana. Ben entès però, que aquells no podran prendre cap determinació política la qual només correspon al Directori del Partit.

5. Pel tal de portar a terme els presents acords, els reunits, per unanimitat donen un vot de confiança al Secretari General del Partit, Sr. Josep Terradellas.

Es dona compte dels informes rebuts dels nostres militants a Catalunya i els quals demostren que el nostre Partit continua tenint la confiança de la major part del poble català. S'acorda fer-los present la nostra admiració per la tasca que realitzen i la qual contribueix a l'assoliment dels nostres ideals.

Es saluda amb emoció als que es troben en les presons.

Els reunits acorden també manifestar la seva fervorosa adhesió i respecte al President de la Generalitat de Catalunya Senyor Josep Irla.

Una festa catalana. Cal anomenar les coses pel seu nom.

CRONICA DE BORDEUS

Aigu podria creure, si callessim mes temps, que els catalans de la veia capital del Sud-Oest, erem aliens a la ressurrecció del catalanisme a França; o bé que, empeltats de la mansuetut boirrosa que respira a Gironde, ens havíem proposat de deixar fer, esperant la caiguda de la pega.

FOC NOU num. 6 publicava l'inauguració en aquesta ciutat d'un CASAL CATALÀ.

Aquest CASAL ha estat retolat amb lletres blanques, damunt d'una façana fum d'estampa, que mira l'estació de St-Jean i diu « benvinguts », als catalans que arriben, i « arrevure » als que s'en van.

En el Consell de govern d'aquest Casal, hi estaran representats tots

els partits democràtics i organitzacions obreres que inclouen un nombre important de catalans.

En faran part: C. N. T., U. G. T., P. O. U. M., E. R. C., E. C., P. R. F. L., A. C. R., P. S. U. C., i U. D. C.

En defecte d'aquest últim s'hi posarà un independent; obtenint amb aquesta al·lecció, l'evitació d'una política de partit per l'equilibri resultant de la diversitat d'opinions que coincidiràn inevitablement, quan es plantejegin qüestions d'ordre vital per Catalunya.

A part del Casal, cada Partit català es reorganitza, lenta, però segurament, mentre el flux i reflux de la mar gran, sedaceja en els pilans incommovibles del pont de pedra, els sediments fluctuants de la Gironde.

CARBO.

NOTICIARI

TOLOSA-BARCELONA

ECOS DE L'ASSEMBLEA D'E. R. C.

Centre d'Estudis Economicos i Socials

EFICACIA D'UN DISCURS

AGUSTI CASTELLA, HA MORT

El dia 26 del propassat mes d'Octubre, va morir en aquesta Ciutat de Tolosa Agustí Castellà Trulls, militant d'Esquerra Republicana de Catalunya i bon amic de FOC NOU. Era un excel·lent català i un home senzill i de bon cor. No passava cap setmana sense rebre la seva visita a la nostra Redaccio. Els últims esdeveniments havien fet revivir més intensament el seu amor a la Pàtria; malauradament, qui sap o si també havien contribuït a afeblir mes el seu estat físic, ja molt debilitat des de feia molt temps.

Fou enterrat dissabte passat, dia 28, a les quatre de la tarda. Al Cementiri, el company Chueca digué uns mots fervorosos de comiat, FOC NOU, que ja estigué representat en l'acte de l'enterrament, envia novament des de aquestes planes el seu més sentit condol a la vidua i filla del nostre bon amic.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

LEZIGNAN-CORBIÈRES (AUDE)

Com a resultat de l'Assemblea de militants celebrada a Carcassona el dia 1 d'Octubre, va celebrar-se el dia 5 en aquesta vila una reunió d'elements d'E. R. de C. en la qual s'acordà constituir el « Grup de Militants d'E. R. de C. » del cantó de Lezignan-Corbières.

Foren elegits per al Comitè Directiu: Josep Solé Vinyes, del Consell Departamental, President; Andreu Pamies, Secretari; Josep Solé, Tresorer; els quals exposaren la tasca del Partit a les Assemblees de Perpinyà i Carcassona. S'adreçà una salutació al Consell Departamental i al Consell Directiu del Partit.

TERS

L'Assemblea Departamental d'E. R. C. al Ters, tindrà lloc el proper dia 18 a Auch, sota el següent ordre del dia:

- I. Informe de la Comissió Organitzadora;
- II. Elecció del Consell Departamental;
- III. Política general del Partit;
- IV. Proposicions, precs i preguntes.

L'hora i el local on es celebrara serà fixat ulteriorment. Els militants són pregats de relacionar-se amb els diferents Delegats del Partit o amb la Comissió Organitzadora, Cafè de Paris, L'Isle-Jourdain.

LOT

La Comissió Organitzadora de l'Assemblea Departamental del Lot (Llotja) a tots els afiliats a l'acte que tindrà lloc a Cahjac el dia 12 de Novembre, a les 2 de la tarda, per a nomenar el Comitè del Lot.

Per consultes i detalls adreçar-se al Secretari d'Esquerra Republicana de Catalunya, a Cahjac (Lot).

CHARENTE

El dia 21 d'Octubre, va convocar-se a Angoulême l'Assemblea que havia de procedir a l'elecció del Comitè Departamental de la Charente.

Foren elegits els Srs: Joan Depé, president; Alfred Navarro, vice-president; Josep Labat, secretari d'Organització; Manuel Ordax, de propaganda; Bartomeu Farrés, de relacions; Josep Terme, jurídic social i Josep Nicolau, tresorer.

CASAL CATALA

Ha quedat constituïda la Junta Directiva del Casal Catala de Toulouse de la següent forma:

President, Joan Ciot; vice president, Angel Martorell; secretari, Juli Balaguer; tresorer, Josep Soler; secció cultural, Josep Villalon; secció artística, Jesus Borras; secció esportiva, Joan Fort; secció femenina, Sra Josefina Vert; vocals, Francesc de P. Marqués, Francesc Compte, Josep Ferrer.

El professor de català, Josep Villalon, te el projecte de fer uns cursos de la nostra llengua al Casal Catala (Place del Capitol, Bar Florida), cada dimars i dijous, de 7 a 8 del vesure. Per inscripcions al Casal als mateixos dies i hores.

Tots els esportius catalans d'ambdós sexes, sigui quina sigui la branca d'esport que fassin, són pregats de passar per el Casal Catala (place del Capitol, Bar Florida) per un afer que els interessa. Vocal esportiu: Joan Fort.

ESTAT CATALA

El Consell Executiu d'Estat Catala comunica als militants del Departament de la Gironda i Departaments limítrofes, en els quals no existeixen encara Delegacions del Partit, la constitució del Comitè Regional, que és com segueix:

President: Antoni Figueres. Secretari: Joaquim Joanola. Vocals: Enric Pinyol i Alexandre Puig.

Els militants que necessitin informació poden adreçar-se a 221, Cours de la Marne, Bordeaux.

També se'n recomana que com a bons nacionalistes observin la més estricta disciplina a totes aquelles normes de conducta política i patriòtica que formen la ideologia del Partit, la qual no pot ésser altre que la llibertat de Catalunya i la dels Catalans.

Bordeus, 28 d'Octubre del 1944.

EL CONSELL EXECUTIU.

AL CEMENTIRI DE CAHUZAGUET

Al cementiri de Cahuzaguët, on reposa el que fou malaguanyat militant del Sindicat del Vestir, de Barcelona, el company Josep Terrades, es va celebrar un acte d'homenatge organitzat per la Federació local de la C. N. T. de Saint-Juéry (Tarn), al que hi assistiren un gran nombre d'exiliats espanyols.

Al peu de la tomba els companys Sans-Amat i Sans-Scart, recordaren en sentits parlaments la recta i neta trajectoria del conseqüent Terrades, pleteric de constructivisme social i d'exemplaritat cívica.

A la família de Josep Terrades, especialment a la seva companya, el nostre més sentit condol.

C. A. D. C. I.

Per tal de relacionar-se i organitzar el C. A. D. C. I., a França, es prega a tots els seus afiliats que s'adreixin a 48, rue de Metz, Toulouse, a nom de Jaume Casademont.

Malgrat el volum considerable de la colonia espanyola refugiada, el Migdia de França no comptava fins avui amb cap mena de Centre que obrís, de bat a bat, les seves portes a les diverses cultures ibèriques.

No fem, però, cap retret a les institucions franceses. Cal recordar el cordial acolliment de molts de llurs professors, Les Universitats de Montpeller i de Tolosa s'honoren amb l'assistència de nombrosos estudiants de casa nostra. Però, no és suficient. Aquests estudiants són una gota d'aigua en l'oceà de l'emigració espanyola. Metges i advocats, enginyers i professors, obrers qualificats que es forjaren tots sols una educació acurada — veritables autodidactes — no han conegut en el curs d'aquests darrers anys, sino els camps de concentració i els boscos de França. El pic, la pala i la destralt substitujren la ploma i els llibres. Es tracta, doncs, de recuperar amb urgència — tasca feixuga — aquestes valors humanes, dispersades i perseguides, que són d'una importància cabdal en la lluita antifranquista — avui — i que ho seran més encara, en la reconstrucció de la nostra Pàtria, a l'endemà de la pau. No es tracta de crear un refugi on puguin cercar la calma els evadits de les lluites socials. Ben lluny del nostre propòsit. Volem reunir-los per tal de refer — tots plegats — una llesca intel·lectual malmenada pels sotrats de l'emigració i reprendre una formació progressiva — avui malauradament endarrerida. A tots, oferim un lloc en el combat.

No volem pas una torre de vori, un niu conventual al marge i per damunt de les remors de la batalla; sino un Casal eminentment popular on els intel·lectuals treballin al costat dels quadres del nostre moviment polític i sindical. Els primers guanyaran en llur capacitat combativa; els segons, en relleu educatiu.

Remarquem amb especial interès, el lloc d'honor que el Centre reserva a aquelles cultures — com la catalana i la basca — que són avui les víctimes predilectes de l'opressió falangista.

Fora d'una pregona injustícia no valorar com cal l'ajut admirable que els companys francesos ens dispensen. Es veritablement encoratjador l'exemple d'aquest equip de joves — alguns ho són només de cor — que, malgrat la magnitud de les tasques exigides per llur Pàtria turmentada, saben encara dedicar-nos una bona part de llurs esforços a la reconquesta de la nostra, Tolosa marcarà així una fita en el camí de les relacions cordials entre la Democràcia francesa — avui gairebé alliberada — i la Democràcia espanyola, que tot just comencem a alliberar.

Casal de les cultures ibèriques de cara al recobrament de la nostra Pàtria.

Casal de la germanor franco-espanyola al servei de la Democràcia.

Casal de les grans inquietuds humanes.

Heus, ací, la rao d'ésser del nostre Centre.

Amic obrer: l'acció mancada de cultura és el desavell.

Amic intel·lectual: la cultura sense l'acció es la impotència.

El Centre us espera.

EL CONSELL DE DIRECCIO.

El departament de l'Alt Garona ha celebrat la seva primera assemblea de militants d'Esquerra Republicana de Catalunya, i d'aquest acte volem destacar l'eficàcia d'unes declaracions. Ens referim al magnífic parlament del Sr. Josep Sauret.

Per a que les coses obtinguin el seu ple efecte cal que es produeixin en el moment oportú, i això és exactament el que ha succeït amb el discurs del Sr. Sauret.

El cel polític del departament tot i enc estava una mica nebulos, la clandestinitat primer, i les dificultats de comunicacions després, havien creat un ambient favorable a la propagació de notícies poc controlades, i aquestes notícies havien portat als militants del partit, un confusionisme peffillós.

Si afegim a això la febre de demorència i les ansies de llibertat amb que s'ha despertat ara la gent com a conseqüència de cinc anys de regim d'excepció, amb silenci obligat, presons, i deportacions a compte de la Gestapo vichyssoise, no podem sorprendre'ns massa del clima enarriat que es respirava.

L'acte del passat diumenge ha vingut a llum per aclarir moltes coses fosques, i els assistents — que omplien la sala — sortiren del local amb el cor jolós i l'ànim reconfortat, car tots ens havíem tret un gros pes de sobre.

En efecte, els rumors intencionals que s'havien fet correr, les insidioses confidències fites a cau d'orella i les sospites que els dubte, fan neixer sempre, quedaren esvalts, es fongueren, desapareixent de l'horitzó polític com els fa, asmes que venen la llum, perquè un raig de llum va ésser les explicacions donades pel nostre amic Sr. Sauret. I un raig de llum tan clara que estem segurs que la peça oratòria que començem no solament ha servit per a cimentar l'estreta lligadura de tots els militants d'Esquerra Republicana de Catalunya, sino que haurà fet reflexionar a alguns esgarriat.

Un a un varen ésser tractats tots els punts sobre els quals hom necessitava informació, i poc a poc, s'anava fent el dia en la penombra interior de cadascú.

Llastima, però, que en la llarga exposició tan interessant per tots conceptes, no hi hagi hagut més

que una petita plaça per a les qüestions obreres. Voldríem que els nostres dirigents donessin en els seus discursos un ample marge a aquestes qüestions que han estat, son i seran, el nervi d'una nació, la pedra angular de la pau social.

Es hora de donar a l'obrer tota la part que li correspon en les tasques nacionals, i Esquerra Republicana de Catalunya, que és un partit de masses, no ha d'oblidar que en els seus rengles figura una gran part del proletariat català, obrers catalans que senten el nacionalisme, i que esperen d'ell la solució dels problemes obrers.

Dit això — que no és una queixa sino una remarca — convenim amb l'amic Alvarez de Lara, en manifestar en la seva brillant intervenció que el Sr. Sauret havia donat a tothom la norma a seguir. Pensem com l'amic Alvarez.

I ara, a treballar, sense impacències, però amb fermesa, amb la seguretat que el treball serà fructífer i les aspiracions dels militants correspostes. Depuracions, rectificacions, renovacions... tot vindrà al seu dia i a la seva hora. L'hora actual es la de pensar en els nostres germans d'alta baix, que ens observen amb molta atenció, que tenen confiança en nosaltres, i que esperen veure'ns entrar més organitzats que mai, més forts que mai, i més units que mai.

Per arribar a això, la ruta ha estat ja marcada amb precisió. Les fites del camí ens assenyalen la línia a seguir. Un far espiendent — Catalunya representada pel seu President Sr. Mir — ens agrupa al seu costat i tots els catalans junts hem de dedicar els màxims esforços a fer obra constructiva, obra sòlida i duradora amb els materials que cadascú té el deure d'aportar, car la Pàtria necessita de tots els seus fills, i és amb el concurs de tots que la faran gran, forta, i admirada.

M. MARTINEZ CARBONELL.

Llegiu en el numero vinent

« Entrevius de FOC NOU »
Rovira i Virgili ens diu...

Als nostres subscriptors

Fem avinent als nostres subscriptors que l'import dels abonaments ha d'ésser adreçat exclusivament al nostre compte de Xecs Postals, com segueix:

FOC NOU, C. C. P. Toulouse n 377.32.

La tarifa de subscripció és la següent:

45 francs. Tres mesos — 90 francs, Sis mesos
180 francs. Un any

Són també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. « FOC NOU » quedarà doblement agraït a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 francs dona dret a un trimestre de subscripció.

Resten encara alguns exemplars dels primers numeros de FOC NOU. Els nous subscriptors que desiguen posseir la col·lecció completa que enviïn 45 fra. per a un trimestre i els sera tramesa tot seguit.

Lluís Companys

la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa

per Domènec de Belmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys »

Quan arribà a l'Ajuntament carregat de quèrtiles i de febre política per a començar les seves tasques informatives per al vell diari de tradició republicana, era regidor el senyor Lluís Duran i Ventosa, prohóm regionalista amb el qual havia de sostenir anys més tard polèmiques agudíssimes. El petit Parlament del consistori barceloní, de tanta importància en la vida del país, temptà de seguida les ambicions polítiques del nostre periodista. En Companys, amb la ploma i les mans, seguia els debats més que com un reporter objectiu, com un crític polític. En sentir les intervencions de les dretes o dels radicals, mentalment es donava la réplica i patia d'esperit quan els debats no prenién el to que calia. En Layret, confidat de les expansions del jove reporter de « La Publicidad » compregué la veritable vocació del seu amic i l'ajudà a presentar-se com a regidor de l'Ajuntament de Barcelona en les eleccions de 1913.

Lluís Companys, que es presentava pel districte VII, en una candidatura republicana independent, fou batut per les dretes. Però no es desanimà car, en realitat, no havien comptat gaire amb la victòria electoral i la defensa de la candidatura fou més aviat un pretexte per encarar-se amb les masses barcelonines i dur a terme una campanya de propaganda republicana.

L'any següent es declarava la guerra europea i el món sencer s'encenia en una flama de passions terribles encarnades en dues banderes: imperialisme i democràcia. La bandera tricolor de la Republica Francesa s'oposava a l'estendard imperial del kaiser. Els Allats representaven la democràcia, el dret, la llibertat; Alemanya la tirania, l'opressió, l'imperialisme autàrquic.

A Catalunya la tensió política arribà al màxim. Els republicans catalans es llançaren apassionadament, fanaticament a favor dels Aliats. En aquell temps « La Publicidad » fou adquirida pels germans Tayà i l'alta direcció política del diari encarregada a Don Amadeu Hurtado. I com que el grup de joves republicans capitanejats per Layret, del que formaven part En Companys i Marcel·lí Domingo no tenien diari per fer sentir llur veu, En Layret anà a veure l'Hurtado per tal de demanar-li que « La Publicidad » acollís els articles dels joves republicans catalans. Però Don Amadeu Hurtado contestà a En Layret que ell no podia disposar del diari, que aquest era dels Tayàs i que no podia contestar-los res en concret. En Romà Jori, nomenat director tècnic del diari, els contestà amb evasives excusant-se en l'Hurtado i en els Tayàs.

Fou aleshores que En Companys abandonà « La Publicidad » i amb un petit capital de 30.000 pessetes recollides amb penes i treballs entre els bons republicans de l'època, fundà « La Lucha ».

Com a diari de combat, « La Lucha » tingué un èxit enorme. Els

tres puntals del diari eren En Companys, En Layret i En Marcel·lí Domingo. L'objectiu principal era una campanya violentíssima contra el règim, aprofitant tots els motius, que eren abundants, de Marcel·lí Domingo hi publicava una sèrie d'articles sota el títol « Marruecos sangra y robo » i més tard un altre que publicà en ocasió de la famosa Assemblea de Parlamentaris titulat « Soldados » que li valgué la conducció a un vaixell de guerra i l'estar a punt d'ésser afusellat. En Layret sortí diputat per Sabadell i pogué fer de parallamps legal del diari que havia de portar una vida precària a causa de multes, suspensions i processos.

L'any 1917 En Companys repetí la provatura electoral de demanar els sufragis barcelonins per anar a l'Ajuntament i aquesta vegada fou elegit. El jove regidor de l'Ajuntament de Barcelona formava, ell tot sol, una minoria independent. Els radicals eren comanats per En Mir i Miró. La minoria regionalista era dirigida per Lluís Duran i Ventosa. Allí debutà com a parlamentari polemitzant amb gats vells de la política i amb oradors refinats, doblats d'electorsers maquiavèllics.

Mentres fou regidor i com a conseqüència d'una de les moltes repressions de la monarquia contra els republicans, Companys fou detingut i reclos on el vaixell de guerra « Alvaro de Bazan » on rebé la visita d'alguns notables que el visitaven i tots els seus col·legues que anava a la presó, car la primera havia tingut lloc en 1909 al costat d'un xicot sabadellenc que més tard fou condemnat a mort.

SALVADOR SEGUI, « EL NOI »

A les figures de Companys i Layret, a partir d'aquest moment en què l'efervescència social a Barcelona pren proporcions transcendents, cal afegir-n'hi una altra de molt important: la de Salvador Seguí, « El Noi del Sucre ».

Salvador Seguí era un amic d'infantesa d'En Companys. Home que hauria jugat un paper de primer relleu en la vida política i social catalana, si no hagués estat assassinat pels pistolers de l'Anido, « El Noi » era lleidatà, nascut al Pla d'Urgell i al mateix municipi que En Companys. Justament els Seguí havien estat jornalers de can Companys i els dos futurs revolucionaris havien jugat més d'una vegada a cavall fort a les eres del Tarros. L'adolescència els separà. De molt jove, En Seguí anà cap a Barcelona per aprendre l'ofici de pintor i allí es retrobaren els dos amics d'infantesa. En Companys posà en contacte En Layret amb el « Noi » i d'aquesta manera aquests tres homes, tots de temperament rebel, formaren un bloc revolucionari que atregué al seu entorn els homes més avantats de l'època.

Les lletres i les Arts

ESPORT 1900

CONTE

per Angel FERRAN

Odio les penys humorístiques, de fetsto la broma; avorreixo la xirriola, la bulla i la bullanga; sento aversió profunda per l'humor, els humoristes i l'humorisme; crec, en una paraula, que l'home és una cosa massa seriosa per prendre-se'l amo ja l'engeresa amb que ho fan a-guns exemplars de l'espècie i que el misteri de la vida és massa misteriós i la vida massa Vida perquè certs individus es cobrenxin de grotesc. La dignitat de la persona humana, de que tant es parla, és massa sagrada perquè es fan jocs malabars i altres i les masses massa massives perquè se les tracti amb una manca tan patètica de respecte. Personalment crec que en la vida — a dir, en la Vida — tot té la seva importància i trobo que és molt més digna d'èlevat l'anècdota a categoria que rebaijar la categoria a xisto.

Dit això, el lector comprendrà fàcilment perquè no he consentit mai a afitar-me la barba, perquè he sostingut sempre que la cúpula del barret fort és el més alt exponent de la missió conferida a l'home en aquest món i el coll d'aletes el sociol més adient a una testa plena de pensaments elevats (a menys que no em parléssiu de les maguèsses gotes del XVI perquè m'hi adheriria totseguit). Tot i això, i sobre tot per això, soc un home modern, un home sense prejudicis, un home que ha cregut sempre en la marxa del progrés — del Progrés, diu que, de petit, petit, quan anava a escola, m'embadalla amb un grapat ple de misteri que hi havia en les cobertes dels llibres de la casa Baetinos i que representava un enrajolat que es perdia en la llunyania en un mar immovible del qual sortia un sol que portava escrita en lletres modernistes la paraula « Progrés ».

Això vol dir que res no m'ha espantat mai de les novetats i que he sabut harmonitzar-les sempre amb les tradicions, amb les qualitat, dignitat i que es dignat, mai no han estat incompatibles.

Això vol dir també que malgrat la meua barba, el meu barret fort i el meu coll d'aletes, he estat un esportiu conscient en general i un ciclista entusiasta en particular i de la primera hora.

He estat i Temps de verb trist, el passat. Però, és que « he estat » de tot ? Evidentment no; perquè de ciclista se'n és com s'es peato, mentre l'ingrés a comes o bicicleta. Quan a l'esport, ja és una altra història o, mes ben dit, és la història, al menys la que es vull contar, trista, trista, perquè es l'enfonsada d'una gran vocació en els aiguamolls de la xarona frívola i ambient.

El ciclisme ? El ciclisme es per a l'home modern com la natió per al peix. Té una bicicleta i la usua ? Sou ciclista i res més. Anar en bicicleta no vol pas dir fer esport, oh no ! Hi ha països on es va en bicicleta tot el dia. A Toulouse, quan varem arribar-hi pel Gener de l'any 39 ens va sorprendre el nombre de bicicletes; però quan vaig anar a fer de refugiats a Brusseles, em va marejar. Aci, encara es robaven les bicicletes. Allí no sabien com desimpellegar-vos-en ; se us posaven positivament entre camés; anaven a fer un passatge a peu i, sense saber com, tornaven a casa en bicicleta. Vaig tenir-hi molt mala començaments : la manca absoluta de fena — per a mi, es clar — em va llevar a la mendicitat. Però la mendicitat, a Belgica, és un mal negoci; és clar, com que tothom va en bicicleta, quan començava a fer la llàstima el client ja es lluny. Vaig haver de recórrer a la mendicitat domiciliaria. No vaig tenir sort (o al menys em vaig pensar que no en tenia). A la primera casa que truco, surt una dona i, en comptes de pa, que direu que em dona ? Ho heu endevinat; una bicicleta. — Bé, em dic jo, que en faras d'una bicicleta si no tens pressa per anar enlloc ? De fetotes maneres, per no desairar-la — a la bona dona, no a la bicicleta — hi munto i avall ! Atrapo una senyora d'edat i jo que si instintivament, que li demano una almoïna, i me la fa. I ja teniu com descobreixo el pidolament dinamic, de molt més rendiment que l'estatic, en països de gran densitat ciclista, però en veritat, molt fatigant perquè ditu-

a un sobreentrenament esgotador ja que cada dia na es el premi a una cursa de velocitat i resistència i a l'its cops no hi ha premi ! Per això m'ho vaig deixar. Vaig preferir tornar a França per anar a reposar al camp (de concentració, es clar) aprofitant l'avinentesa de l'armistici Petan. Però ni al coll d'aletes, ni a la barba ni al barret fort no els prova gaire. Afortunadament que tot passa en aquesta vida, fins les coses desagradables. I les mes desagradables i tot ! Per exemple, la meua sortida de l'esport es tan llunyana, que una cosa tan grossa com era per a mi i per a l'esport en el temps, ara em sembla petita, petita. Però la impressió desagradable és la matèixa i d'ac que el meu odi a fet de no tractar tota cosa seriosa amb respecte i seriosament, segueixi tan fresc, o si voleu tan calent.

Es tractava d'una cursa a peu. Calla formentar l'Esport i els joves de 1900 estaven decidits a fomentarlo costés el que costés. Havien d'anar des de Sarria a l'Arc de Triomf i era un diumenge al matí. Com que l'esport no era encara, com es ara, una cosa solida i fomentada, si no que com ja he dit molt be calla fomentarlo, els clubs estaven organitzats sobre tot amb molt bona voluntat i poca cosa més. El President del Club del nostre barri havia posat, a mes, el seu magnífic Delage i cilindre que, un cop vestits, mes ben dit, despullats, els corredors, havia de dur les robes de carter al punt d'arribada perquè ens poguessim posar decentment tan bon punt acabades les aclamacions.

Com que eren les primeres curses, fora dels mes presumits, els gomossos com deien aleshores, ningú no duia equip especial ; els calcotets curts, tancats per davant amb un imperdible, i la camisa blanca, que volen mes per un equip d'esport ! Tot l'altre es luxe i faramallia. Evidentment, la toflette hauria pogut semblar indecent per a uns ulls no esportius, però per aquests eren garantia suficient de respectabilitat el coll d'aletes alt i pianat, el barret fort i a barba. Però, era suficient garantia als ulls dels mateixos que en feien parada ? Per la meua part, haig de confessar, que sentint dintre meu una espantosa timidesa que les generacions actuals de l'esport no poden comprendre, perquè es mouen dintre d'un ambient esportiu, d'esportius passius que us fan un colxi de simplicitat o de xirlets. Si haguessiu tastat com jo els crits de « nyèbit » que acompanyaven els primers ciclistes en compres dels aplaudiments que avui el-eben, comprendrieu millor el meu trac.

La cursa començà a les nou del matí d'un meravellós diumenge de Maig. La Junta del Club « Els Ferns » assistí a la sortida dels dotze corredors, els dotze apostos de l'atletisme, recollí els nostres vestits, pujà al Delage i cilindre del President, ens passà enmig d'un terrabastall de ferralla i desaparegué per la carretera de la Bonanova cap a la Ciutat. Els devots de Sant Vicents, que se'n anaven a missa, es deturaven un moment i passaven movent el cap amb un gest de reprovaçió tot i estirant les criatures que mes s'haurien estimat seguir-nos (i que ens han seguit !) Erem uns heretges per a llurs pares. Per a ells, seriem els protomartirs.

Ala i Ala - Ala ! Els colzes apretats al cos, els punys closes endavant... i endavant ! Trip, trap, trip, trap, convenia no fatigar-se d'arrencada i reservar-se per al darrer moment, trip, trap ; trip, trap, aa ala, ala. Començava de fer calor ; el sol picava ; pero, amunt i crits, ala, ala, ja som a Craywinckel ; aviat vindrà la baixada, ala, ala, ala. En tinc cinc davant meu : bon lloc ; els que van al davant es poden cansar, els de darrera es poden descoratjar. Trip, trap, trip, trap. Els Josepts !... Que passa ? Sembla que la sabata esquerra em va una mica fluixa. El cordo trencat ? O deslligat ? Però si miro a terra perdo terreny. Amunt, amunt i crits, no sera res. Si, si : alguna cosa s'ha passat a la sabata esquerra. Si hagués fet cas dels de casa, les botines no es descorden. Però els borceguins

son mes esportius. Un esportman amb botines de borçes ? Encara de gomès ! Però no hi ha res a fer, pu i fora ! Ala, ala, ala, ja no en tinc mes que quatre al davant. La gent ens mira. El carrer Major de Gracia es ple. Els gracienes sempre han estat esportius. Ala, ala, ala ; ara o mal ; cal aguantar el tipus. Em sembla que la sabata esquerra s'ha descordada. I es menja el mitjo. Exactament com quan jo era petit. San'o una molestia al talo, es clar, el mitjo hi fa arrugues. Mentre els cordons no pengin i que em penso que si, que pengin. I si els trepitjo amb l'altre peu s'ha acabat la cursa ! Ca' correr amb les cames separades. No fa gaire bonic ni es comode ; la gent em mira. Si no m'hagués tret les lligacames ! Però eren blau cel... color mas a frivol. Ala, ala, ala... Sento al darrera un trip trap. Ja es al meu costat... Ja em passa ! Aquests cordons ! Fata calor. I el pas que faig de dur cansa. I el peu comença de fer-me mal. Un altre que em passa. Si això segueix així... Però no em pic de turar ; la gent em mira i els altres m'estalonen. Apa, deit, amunt i crits. Aquest carrer Gran, que n'és de llarg - Un altre que em passa. I un altre. Això va malament. Té la Diagona. Tira cap a ma esquerra. Aquest es dels rics. Va ben equipat. Si no fos aquest maleit borceguí ! Però no pot ésser Ni mirar endarrera goso. Ha, ha, ha, que es pesat això ! I aquest col-pianat que s'enganxa. Té un gos. Si em borda estic perdut. Ha vist el cordo que penja ! Maria Santíssima ! quina calçada farà ! Ah ! El seu amo el crida. Un altre que em passa. I només som a l'entrada del Passeig de Sant Joan ! Quants en tinc a darrera ? No ho se ; un, al menys ; sento el trepig, trip, trap. Ha, ha, ha. S'acosta ; ja em passa. No, no em passa. Es dels meus ; dels de bona fe. Però porta lligacames. Ara, que bufa. Ha, ha, ha. No em passa ? No, corre al meu costat, sense pressa.

— Fa-ca-lor- ha, ha, ha.
— Ja-ho-crec- ha, ha, ha.
— Es la pri-me-ra- ha- cursa ? ha, ha, ha.
— Que s'ha de fer ! Ha, ha.
— Som es darrers. Ha, ha, ha.
— Ah ? Ha, ha.

D'un acord tacit ralentim el pas, si somu els darrers perquè apressar-se ? Però el mal es que no podem abandonar i Tenim els vestits a l'arribada. Però es em fatigats, fatigats. Aquesta sabata ! M'ajupo per refer-ne el nus. No està desfet, nomes fluxit ; no tenia cap necessitat de correr aixarrancat. Cal estirar el mitjo ; costa. Serà el darrer. Però no. El meu company de cursa m'ha esperat ! Amable. Esportiu. Ha, ha, ha.

Caminem. Perquè correr ? La gent ens mira extranyada, escandalitzada. Perquè ? Ah, si ; anem en calcotets. Hem de correr per força. Almenys quan hi ha gent. Nomes així no ens troben indecents. Dos esportmen i fatigats. U ! I no poder abandonar ! L'Arc de Triomf s'apropa. Ja era hora. Ara cal correr. Ourem de costat ; sera mes suportable la darrera. El meu company ralenteix. Jo també, per cortesia.

— Oh, tireu, tireu, no m'es-per-ressiu-pas ! ha, ha, ha.
— De-cap-de-es-ma-ne-res ! Ha, ha, ha.
— Res, ho-me res, jo ja hi estic-a-cos-tu-mat, Ha, ha, ha.
— Doncs com vul-gueu. Ha, ha, ha.

Era el que volia jo ! Ha, ha. Un esprint i arribat ! Em giro. Darrera ve l'altre sense apressar-se. El públic no té ulls mes que per a ell. Arriba. Quina ovació ! Acabaven de donar-me els pantalons i em varen caure a terra. Que era això ? A lo era simplement que la Penya Humorística « Els Tranquils » havia ofert un equip al que arribés l'últim ! El poro ! Els poros ! ! Realment, això de l'humor no es per a les persones com cal. Ni l'esport. A les persones com cal no ens queda mes que la barba, el barret fort i el coll d'aletes. I res d'això, ai las ! ja no es porta !

ELS CRIMS DEL NAZISME

Un grup de personalitats residents a Paris demanen que es faci justícia

Un grup de personalitats residents a Paris ha presentat al Ministre d'Afers Exteriors de França, M. Georges Bidault, el següent document :

Paris, 10 d'octubre del 1944.
Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères,

Contraïnt el tractat d'extradició franco-espanyol del 14 de desembre 1877, encara en vigor ;

Contraïnt el tractat d'extradició germano-espanyol del 2 de maig 1878, no derogat ;

Quatre dels nostres — refugiats a França — els mes respectats, els mes respectables :

S. E. el senyor Lluís Companys, President de la Generalitat i del Govern autònom de Catalunya, Diputat a Cortes, ex-Ministre ;

Senyor Julià Zugazagoitia, Ministre de l'Interior, Diputat a Cortes ;

Senyor Joan Peiro, ministre de l'Indústria ;

Senyor Cruz Salido, Diputat a Cortes ;

A finals del 1940, han estat lliurats per les autoritats alemanyes a les autoritats espanyoles, que han afusellat aquests homes d'honor.

Aquest crim ha estat comès sense cap excusa militar. No és pas l'únic que s'ha perpetrat contra els nostres compatriotes refugiats a França. És el més esclatant i el mes monstruos.

Perquè ha estat comès a França, us demanem de retènr-lo en la vos-

tra reclamació de justícia, com si les víctimes d'aquest drama fossin francesos. Heu acollit a França mig milió d'Espanyols, milers dels quals han combatut voluntàriament per a la seva lliberació. Ens heu acostumat a considerar els vostres colers com a una bandera tutelar. Us preguem a Vos il al Comandament Inter-Alliat, de retènr la nostra demanda dins els reglaments de justícia que el vostre país i els seus aliats exigiran.

Volguen acceptar per al vostre Govern i per a Vos mateix, el nostre mes fervent homenatge.

Lluís Nicolau d'Oliver, Professor a l'Universitat de Barcelona, Diputat a Cortes, ex-Ministre ; Manuel Martínez Riso, Professor a l'Universitat de Madrid, Diputat a Cortes ; Pedro Armisa, Professor, ex-Diputat a Cortes ; Marià Rubio, Doctor en Dret, Diputat a Cortes ; Josep Quera Molares, Professor a l'Universitat de Barcelona, sots-secretari de Negocis Exteriors ; Ferrnand de Abarrategui, President del Tribunal de Cassacio, a Madrid ; General Emilio Herrera ; F. Javier de Landaburu, ex-Diputat a Cortes, Delegat del President del Govern Basc.

El Ministre ha contestat acceptant la protesta i oferint d'incloure els cassos denunciats en el « dossier » dels crims de guerra comesos pels Alemanys, a França.

La Política

Un important grup de Diputats al Parlament de la Republica es reuneix a Toulouse

Els Diputats Espanyols residents a França i reunits a Tolosa el dia trenta d'Octubre del 1944, acorden i declaren :

Primer. — Expressar el seu fervent anheli, amb el cor i el pensament posats en Espanya, de que el venturo i inevitable restabliment de una legalitat democràtica i republicana a la nostra Patria, es realitzi sense noves perturbacions esperant del patriotisme de tots els espanyols fidels a Espanya, sense distinció de classes socials ni matisos polítics, que facilitin aquesta obra de pacificació, dins l'ample marge de la Constitucio republicana del 1931, i dels Estatuts que dimanen de la mateixa, unica legalitat existent, com a expressio de la voluntat del poble espanyol, i sense perjudici de que en el seu dia, per els camins que marca la dita Constitucio, sigui modificada, adaptada a les noves normes que el poble lliurement consultat, esculler.

Son. — Suspensa brutalment en l'any 1939 la vida Constitucional d'Espanya per la intervencio armada de les potencies feixistes, ajudada per la traicio i la falsetat d'al-guns espanyols que feren esteril de moment l'heroic sacrifici del nostre poble en tres anys de lluita cruel, llur renovacio pacifica i juridica, nomes pot efectuar-se per l'actuacio de l'unic organ representatiu de la sobirania Nacional, les Cortes elegides en 1936, la qual funcio apareix automaticament prorrogada davant la impossibilitat material de la seva renovacio en periode normal, d'acord amb el precepte imperatiu de l'article 59 de la Constitucio. Es per això que han d'ésser precisament les Cortes les que inspirin en la seva decisio al Sr. President Interi de la Republica, per a la designacio de l'indispensable Govern provisional, que restitueix de la maxima autoritat, restablert a Espanya la Justicia i les llibertats republicanes, faci prevaldre davant el mon els drets del poble espanyol, com a heroic

iniciador de la lluita contra les potencies totalitaries, presideixi en el seu dia la consulta de la voluntat popular en la qual Espanya marcarà lliurement el curs del seu destí.

Tercer. — Que en l'actual impossibilitat de reunir a la Patria les Cortes espanyoles, els Diputats presents a Tolosa, acorden adreçar-se als Srs. President Interi de la Republica i al Sr. President de les Cortes, amb prec de que es procedeixi el mes rapidament possible a la convocacio de una reunió soemne del Congrés de Diputats, que, compant amb la benevolencia del Govern de la Republica Francesa, podria celebrar-se a Paris.

I abans d'adreçar-se la sessio, i a proposta del President, s'acordar adreçar una salutacio respectuosa a les Nacions aliades i especialment al Govern francès, i també als compatriotes que sofreixen els rigors dels regims feixistes, i dedicar un record fervoros a la memoria dels espanyols caiguts per la Republica.

Entre els assistents a la reunió que han celebrat a Tolosa els Diputats espanyols, nosaltres hem pogut saludar als Srs. Baeza Medina, Guerra del Rio, Lacuesta, Noguerá Bizet, Juli Just, Ragasso, Ametlla, Jené, Minana, Pradal, Gasser, de Francisco, Maldonado, Joven, Mirasol, Pascual Tomás, Puig-ujades, Llopis, Padro, Comas.

A aquesta reunió s'hi havien adherit també entre altres els Srs. Rico, Valle, Artigas Arpon i Valentín.

Josep TERRADELLES a TOLOSA

Aquest dies ha passat per Tolosa el Secretari General d'E. R. de Josep Terradellas.

En les converses que ha tingut amb els elements del seu Partit i amb diverses persones representatives de la politica catalana en tots els seus matisos, s'ha posat de relleu la ferma voluntat de to-hom per arribar a unificar el treball i l'esforç comú de tots els catalans nacionals, amb els ulls posats en Catalunya i pensant amb el nostre retorn que ja no deu fer-se esperar gaire.

Josep Terradellas ens ha visitat també a la nostra Redaccio, i ha expressat la seva satisfaccio al lector assidu de FOC NOU.

PROXIMAMENT
el conte de « Foc Nou »
« El foc que tot ho abranda »
per J. PUIG-PUJADES